

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegraful ese de două ori pre septembra: Duininea și Joi. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditorul foieș pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretul prenumeratiei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

N^a 90. ANULU XIX.

Sabiu, in 11/23 Novembre 1871.

tru celelalte părți ale Transilvanie și pentru provinciile din Monarhia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, si tieri strâns pre anu 12 $\frac{1}{2}$ anu 6 fl. Inseratul se plătesc pentru întregă ora cu 7 cr. sirul, pentru a doua ora cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a treia repetare cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Aradu, 9 Novembre. Preșântia Sea Par. Episcopu Procopiu, în urmarea celor decise în sinodul archierescu din 24 Augustu a. c., a hirotesită în 8 Novembre de Archimandritu episcopalu pre D. Mironu Romanu Vicariu episcopal.

Serbarea onomastica a Maj. Sele Imperatesei și Reginei Elisabetă.

Duminica in 7 Nov. c. n. s'a serbatu cu solemnitate in biserică nôstra din cetate impreuna cu serviciul obiceiului și onomastică Majestăției Sele Imperatesei și Reginei Elisabetă, cindu-se rugacioni pentru indelung'a și fericită sănătate a Acelei preînalte Domne. La solemnitatea acăstă a luat parte Escoletia Sea Présântului Archiepiscopu și Metropolitu Andrei Baronu de Saganu, Consistoriul archidiocesan, corpul profesorilor institutului ped.-teologicu, elevii institutului și una numera frumosu de poporu din toate clasele societăției nôstre.

Diurnalul nostru.

este de unu tempu încocă ierasi tient'a sagetiloru înveninate, aruncate de onii altii prin dluariele nôstre române. Asia corepondintele „Federatiunei“, dela Alb'a-Ioli'a, in nrulu 106 alu acesteia dice, ca „Telegrafulu romanu“ este unu dluariu ungurescu scrisu romanescu.

Amu intrebă pre inteleptul autoru alu diplomaticsei și politicōsi corespondintie, ca in care numeru a scrisu dluariul acestă si a operato interesele unguresci și in specialu ale guvernului ungurescu, si pentru că asertiunea sea so nu semene unei malitie babesci, sa catedie articuli și sa argumentedie cu sapte insinuările sele. Până cându nu va face acăstă, noi ne vomu indoi de capacitatea corespondintelui de a aprieti cele ce se scriu prin dluarie preste totu si considerămu pasagiul seu celu din nrulu citatul „Federatiunei“ de o ultima și desperata incercare de a depopula răsăfia nôstra.

Diet'a Ungariei.

In siedintă din 7 Novembre se autentica mai întâiu protocolul siedintei precedinte. Presedintele anuncia mai multe petiuni de jurisdicție, care deodata cu cele presentate de cătiva deputati se transpunu comisiunii petiunarie.

B. Orbán interpelăza pre ministrul de interne in afacerea unor ilegalități, care s'au fi in templatu la organizația scaunului Udvárhegy in Trauni'a. Ministrul respunde ca nu-i este nimică cunoscutu. Dupa acestea respunde contele Andrásy la interpellationea lui Helfy și K. Tisza. Referintele comitetului centralu Ig. Hajdu presinta raportul despre proiectul de lege privitoru la comunele contractualiste. Se va tipari si pune la ordinea dilei. Se trece la ordinea dilei la care sta proiectul de lege despre executorii judiciali; referintele comitetului centralu L. Szögyényi recomanda casei editiunea acelui comitetu că basa pentru desbaterea speciale; cas'a primesc proiectul fără observare de baza pentru desbaterea speciale si trece in data la această. Deosebiti §§ se fac la desbatere si se primesc fără modificări marcabile, cu ce siedintă se incheia.

In siedintă din 8 Nov. se autentica protocolul siedintei precedinte. Mai multi deputati asternu petiuni private care se tramtuit comisiunii respective. Se facu mai multe interpellationi pentru publicul nostru de putinu interesu. La ordinea dilei sta proiectul de lege pentru venare; asupr'a acestei cestiuni se incepe o desbatere lungă si viva; in fine se primă inca proiectul de baza pentru desbaterea speciale, care in data se si incepă si dură pâna la § 2 pâna la finea siedintei.

In 9 Nov. se autentica de asemenea protocolul siedintei precedinte. Dupa aceea la cuventul A. Mocioni si vorbesce cele publicate in nrulu trecutu. Ministrul Tóth asterne unu proiect de lege despre modificarea legei de alegere; după aceste se continua desbaterea speciale a legei de venare; §§—27 se primesc fără modificări insemnate; desbaterea se va continua in siedintă prossima.

In 10 Novembre se tenu o siedintă foarte scurta in care se rezolvă căteva afaceri secundare si se fini desbaterea speciale despre legea de venare a cărei §§ se accepta fără modificări mai insemnate.

In siedintă din 11 Noemvre, după finirea formalelor obiceiuite îndrepta Fr. Chorin o interpellatione către ministrul de justiția cu privire la scirea respondita ca comisiunea esmisă pentru unele modificări ale procedurei civile devenite necesarie in urmă organizatiunei judecătorielor aru si cerutu imputernicirea de a transformă radicalu aceea procedura. Ministrul respunde la acăstă interpellatione si dice ca problem'a comisiunii e elaborarea unui proiectu pentru delaturarea defectelor celor mai pregnante ale procedurei civile, comisiunea e mai departe insarcinata a precumpani cestiunea ca sa se sustina curtea de cassatiune in form'a ei de astazi seu aru si mai bine a se contopi ierasi cu curtea suprema judiciale etc.

Se face alegere pentru unu vice-presedinte si se alege I. Banó cu 150 voturi contr'a 80 pre care le capetă br. L. Simonyi. I. Banó ia cuventul si multimesce casei pentru alegere. Se face alegere si pentru cătiva membri a unor comisiuni si după aceea urmăza desbaterea despre legea colonistilor.

In 12 Noemvre tineră ambele case siedintie scurte in care ministrul Szilágy după finirea formalelor obiceiuite impartescesc ca M. Sea a chiamat pre contele Andrassy la Viena si ca e probabile ca se voru face schimbări in sinul regimului; in atari impregiurări roga casele a-si sistă siedintele publice pâna s'au indeplinitu acele schimbări.

Din două circulari consistoriali estragemu aici urmatorele:

Fiindca unu dintre PP. Protopop și Administratori protopopesci, după cum se arata Consistoriul archidiocesan de către Direcția financiară r. u. din Clusiu cu harthia dta 13. Octobre a. c. Nr. 23.426, — n'au satisfacuto inca nici pana acum ordinatiunei consistoriale dta 16 Iuliu a. c. Nr. 575, in privintă compunerei unei consegnarii despre toate scriptele si deliberatele divorzului, cari dela intrarea in viatia a legei dietali XXIII. (14 Aug. 1868) seu nu s'au timbrat de felu seu nomai defectuosi, si a impartasirei unei atari consegnarii cu direcția finanziaria respectiva spre timbrare, — asia Consistoriul archidiocesan nu se afla indemnătu a indatoră de nou pe PP. Protopop și Administratori protopopesci, că fără amanare se caute a satisface susnumitei ordinatiuni consistoriale cu aceea, că pe viitorio aceste consegnarii despre actele divorzului netimbrate precum si despre deliberatele devenite in putere de lege, suntu de a se impartasi de a dreptulu acelui oficiu r. u. de contributiune, in a carui teritoriu locuiesc partile litigante.

Fiindca la cele mai multe procese divorzuali s'a observat, ca actele procesuali ale partidelor se lucra de nisce oameni, cari n'au nici cea mai mica cunoștință de canonele bisericei nôstre si nu sciu formulă si motivă petitulu loru, ba prea adeseori se intempla, ca vrendu a si acoperi nescintia loru, sub numele partidei se dimisit in cele mai frivole polemii, din care causa scriptele acestor procese divorzuali devinu seu de totu nechiare seu prea voluminose, asia incătu in totu castulu

pertractarea si decideră loru atât la scaunele ppesci, cătu si la Consistoriu se ingreunăză intr'o măsură de totu mare; si fiindca de altă parte feteloru litigante se cauzează chielci mari din partea acelor defenscri, carii numai pre ascunsu lucra, si numele loru nu le scriu pre conceptele loru; asi Consistoriul archidiocesanu voindu a delatură aceste abusuri, si a nu lasă, că poporul nostru credintios se devină prada acestor chielci mari, s'a aflatu indemnătu a otari: că pe viitoru scriptele proceselor divorzuali, tocmai că si la procesele civili, se fia subscrise afora de partida si de advacatul seu Defensorul, si scaunele ppesci, că judecătorii de I. instantia in cause matrimoniali, dela publicarea acestei ordinatiuni sa nu mai primăsca spre pertractare scripte fora subcrierea advacatului, seu defensorului.

De aci nici de cum nu urmădia, ca si candu Consistoriul archidiocesanu aru voi sa restranga pe cei litiganti in alegerea Advacatilor seu Defensorilor loru, ci urmăza invederatu, ca Consistoriul archidiocesanu voiesce a asieză ordinea buna prin hotărirea acăstă, lăsându feteloru litigante voia libera de asi luă după placu pe advacatul seu defensorul loru, dar' pretinde, că fiecare advacatu seu defensor sa subscrive numele seu in harthia, ce o face in partea clientului seu.

In fine defensoracle in inticlesulu § fului 442 din Compendiul dreptului Canoniciu pote fi nu numai unu advacatu censurat, ci si unu preotu si diaconu, si mireanu, care cunoscă canonele bisericesci, si este cunoscutu de omu literatu, si spre acestu scopu are invenitiare Archiereului sed.

Cătu pentru spesele procesuali, acestea suntu de a se insemnă din positia in positia, si ase asternă la scaunul protopopescu, că la aducerea deliberatului sa se licuideze si otârasca si in privintă loru, si apoi de odată cu actele se voru asternă Consistoriului spre revisiune si finala decidere.

Sabiu, 7/19 Novembre 1871.

Domnule redactoru! Resarvandu-mi dreptulu de a respunde — căndu mi voru iertă impregiurările — la tôte, căte s'au versat asupr'a mea in numerii 87 si 88 ai „Teleg. Rom.“ — cu privire la cele ce se cuprindu in nr. de astazi 89 si anumitu la corespondintă din Alb'a-Ioli'a 10 Nov. n. 1871, rog pre onoarăta redactiune sa bine-voiesca a dă locu in „Teleg. Rom.“ urmatorei

Declaratiuni:

1. Eu despre autorul si isvorul corespondintei din Alb'a-Ioli'a primita in nr. 106 alu „Federatiunei“ n'amu nici cea mai departe cunoștință;

2. De că sub protopopulu, ce se pretinde a fi autorul acelei corespondintie, a'si si cumva inteleseu eu — precum cu parere de reu omu vediutu, ca sum suspicționat si despre altele — si prin urmare, de că eruptiunile corespondintei Y. aru fi indreptate asupr'a persoanei mele; eu cea dintâi o declaru de scorjutura malitiosa si tendențiosa, iera pre cele din urma de calumnii nerusinale si totulu, de o intriga diabolescă si una capu de opera ieșitica.

3. Prin organulu „Telegrafulu Romanu“ provocu prin acăstă si rog pre redactorulu „Federatiunei“, că in nr. celu mai de aproape alu „Federatiunei“ sa reverse lumina asupr'a evantelor „Telegrafului“ de astazi: „ca insosii redactorele „Federatiunei“ s'au exprimat înaintea mai multor, come de-si i pare reu pentru publicarea acelei coresponde, dura acăstă a venit din partea omu barbatu — protopopu neunitu din Sabiu — care sta in fronta trebilor bisericesci, aproape de Metropolitul

atacată, prin urmare acelă are să respunda pentru învecinările cuprinse în acea corespondință și — standu acela — să se declară că cine este acela protopop?

Ioanu H a n u i a,
protop. prof. și directoru.

Comitetul „ad hoc” și publica procesele verbale în „Albină” pre largu. Lucru curiosu înse că cu tota extensiea publicării cunprisurile parerilor, ce au incursu, nu se amintescu. Ne spune dreptu despăgubire și mai pre largu parerile membrilor sei, de cari nu avea nimenea lipsă și despre cari se potea presupune fără de a întronui pre respectivii domni în comitetu. Din totu cătă cetimur în procesulu verba, nimică nu apare astă interesantu, că continuitatea dreptului în națiunile, adusu în legatora cu confirintă dela Mercurea. Aceasta merită și tratată deosebitu.

„Albină” cu multu necasu, dara totu au ajunsu și ea la o infratire. Ne spune ca „Jokai”, „bine-meritatul” redactore alu diariului magiaru „Hon” i dade ansa la aceasta sublimă temă.

Celu potienu acum nu va mai invidia pre altii orșii s'au înfratit mai nainte, de și acela mica e la émeni de calibru albinescu o scandală fără mare. Acel altii au facut o infratire cu concetatiuni de ai loru pentru afaceri comunali. „Albină” inse a inteleasu dela „Hon”, că acesta s'a indignat de niscescese ce le-au facutu nisces magiari bēti in Nitră cu ocasiunea unei adunări naționale slovace și indignația aceasta a datu ansa la celu „dintâi pasu de infratire.” Sa simu disu noi astă ce-va! n'avea tiér'a ungurésca atâtă bani cu cătu sa ne buciume „Albină” ca suntemu venduti ungurilor. Dara ce sa-i faci? Moral'a „Albinei” este de a avea densa totu-déună dreptu și de a luă totu-déună la lote actele nătionali și inițiativă. Aliu-seliu ele nu suntu bune. Noi credem ca și cu principiile moralei densei vomu mai stă căte-o data de vorba. Téta ból'a sa-i asle leculu.

Sabiu, 4 Novembre st. v. 1871

(Urmare.)

Punctul 2, pre care lu combale, e celu cu „belescu”. Cu privinția la acesta amu a comunică că despre „preotii și invinuirii drepte și nedrepte” nu s'a amintit nimicu în sinodu ci numai despre protopopii și adeca dñia sea a disu ca sa se spiseze o leșă la protopopu, că acesta sa si o niba anumita și sa nu mai pote scote și rompe dela poporū cătu i place lui. Fipsarea lesei e o necesitate, căci dupa cum eu totii scim, eu disu dnolu E. M., protopopii „belescu” poporul și suntu și i liti a o face. Pasagiul frumosu, unde vorbescă despre aceasta, d. E. M. în sinodu nu la vorbitu, că i-a compusu și scrisu după a ceeea acasa, cu scopu de a nu o rompe cu protopopii, pre cari în sinodulu din Mercurea, fia și numai prin espressiunea triviale „belescu”, i-a atacatu, chiaru și cându aru și vorbitu dupa cum a scrisu, indată ce în generalu afirma că suntu „invinuirii drepte”; căci déca cineva scote ceva cu nedreptulu dela altulu, insiela; protopopii dupa disa dlu o facu, dupa cum arata invinuirile drepte, ergo protopopii suntu insiulatori său belitorii. Astă dara sa concedem ca dlu a vorbitu dupa cum a scrisu, și totu-si cine-va pote sa nu sia „omu reu la sufletu, desbracatu de totu semniul bunu” căndu publica că, dñia sea a vatematu statulu preotiesc resp. protopopescu, că din contra, căndu cine-va n'ară și simtiti vatemarea, s'aru potea afirma despre elu că simtiti lui celu bunu e tocito etc. Prin urmare e dovedită ca pasagiul resp. alu dniei sele e o frasă gola, o sofismă, prin care volescă astă spelă faci și a ascunde adeverul. **Sunt deci** îndreptatul a întrebă: cine e omu reu la sufletu, spiritu perversu, dupa cum a intitulat dñia sea pre subsemnatulu, acelă care semte o vatemare adeverata, intenționata și o publica său acelă care vatemă și apoi vediendu ca nu i-eșă bine la cale și negă faptă și invinoatiesc prealtru?

Cu o cutesantă și ohrasnicia condamnăveră se încercă dlu E. M. mai departe a ascunde adeverul în punctul principal și adeca în punctul unde sinodulu alegatoriu a trecutu preste „concursu” nu a respectat legea și comitetul seu și fără de a luă séma de aceste le-a desconsiderat cu o negrignită neescusavera și ceea ce este mai multu nici n'a adusu bateru unu conclusu în privința

acesta; va sa dică nu numai a calcatu legea ci și o formalitate parlamentaria. — (Acestu punctu lu numesc dñia sea „bubă pseudo-membrului; în adeveru: este greu a se cunoște pre sine căci altu-cum, pote că dñia sea de atunci s'aru fi convinsu ca, insusi a fostu bubă cea rea a sinodului, membrul cangrenat, care trebuia, dupa scriptura, tăiatu și aruncat cu nu molipsescă totu trupulu.)

Cu privinția la aceste este superflu a me esteindu mai pre largu din cause ca și aci dñu E. M. dechiară ceea ce s'a spusu in „de sub v.” ca adeca dñia sea a indemnătu pre sinodu — „din punctul de vedere alu economisării de tempu” a calcă concursulu și comitetulu, ceea ce pote vedea din coresp. d. sele. Nu scim de căd dñia sea a vorbitu în sinodu și scrisu în corespondinția cele referitoare la punctul acesta din nepriceperea statutului org., a canonelor bisericescii, și preste totu, din neconoscinția ori cu scopu (absichtlich). In casu dințău sa nu se astă vatematu de căd dñmu sfatului a scrutină ce-va mai bine ale nostru asiediamențe și apoi se va convinge despre neadeverul celor afirmate, se va convinge că nu e numai § 53 din „Statutulu organicu” datatoriu de mesura, care lueru se poate deduce, mai la mano, chiaru și din „autonomia” parochelor și a protopresbiterelor; în casu alu doilea lu compatimenteru de atâtă reîntă și i dñmu ierăsi svatul strigă: „pater peccavi” falia de patria-i mai ingusta, care de atâtea ori și dniei sele că și altoră i-a dovedit favoruri, la cuprinsu în bratiele-i deschise și l'a adaptat; căci numai astă i va fi posibilu a repară incătu-va increderea care o a avutu la poporul Mercureanu și preste totu, și de care a abusat orbescce, care abusare ne-a indignat, ne-a ingrijosat pre toti, mai multu decât, pote, crede dñia sea. —

Multu ne place cum incungiora dlu E. M. cu-vințele cele „fără de simbure”: „teoriile nu platescă nimică și testimoniale suntu litera mortă.” Despre aceste nu vorbescă în tota coresp. nimică, se poate că se va fi ruginat de goliciunea, ce și-a datu atunci; și amintescă numai despre o cuașificare după: practica și teoretica. Aceasta nu trebuia să o spune lumei, căci este unu lucru prea cunoscutu, căci trebuie să afirme că pracsa basata pre teorii largi, bune și perfecte este de preferit teoriilor singure. Teoriile suntu băsă sino qua non a prăsești în ori-care specialitate, pentru individii cari dorescă sa coversișcă incătu-va aceea specialitate. Pracsa nebasata pre atari teorii este unilaterale, neindesnătore, și nu cuașifică nici nu deschide cui-va drumul la o cariera mai înaltă; nu ne potemu arăta lumei culte cu ea, că trebuie să o ascundem fatia de pracsă asediata pre teorii. Cumca onu om, care n'a finit studiile teoretice etc. n'are teorii complete este unu adeveru necontestaveru, afara de căd cine-va este unu geniu. Studiile teoretice universale se potu castiga numai la gimnasiu respective alte scăole de specialitate și, completarea loru în vre-o specialitate la facultati. Clientii dlu E. M. n'au finit nici pre aproape cursulu studielor, prin urmare nici nu au acele pregătiri teoretice cari i îndreptătiesc la aspirarea de a face o cariera, afara de căd cum-va nu suntu geniuri —, care lueru lu lasămu publicului spre judecare.

Individulă indiestratu cu teoriile castigate la gimnasiu și facultate totu-déună ajunge și întrece în eruditie pre unul cu teorii mai putiene, pre căndu vice-versă nici căndu nu se poate afirma și din aceasta cauza considerându chiamarea înaltă a unui protopresbiteru, sum de parere că teoriile complete suntu totu-déună de preferit prăsești astă dicendu mehanice, căci aceasta nu o va aduce nici căndu la vre-o perfecție, pre căndu teoriilor le este drumul preparat de a-si luă una aventu mai maretu. Astă dara nici în privința aceasta n'a avutu dlu E. M. dreptu căndu să a folositu de aceea norma în sinodu contră candidatilor cu teorii, chiaru căndu le-aru și comentatul dupa cum scrie, ceea ce nu sta; totu ce a avutu de scopu cu acele cuvinte a fostu: seducerea sinodului și aplicarea lui spre clientii dniei sele, cari alu cum aru și remăsu în balta. Déca dlu E. M. n'a voită sa vătene pre nimenea după cum dice prin acele afirmații necopate, că a vorbitu obiectivu, apoi enm de dupa pronunciarea loru a tinențu de necesar a se adresă către subsemnatulu cu e s'cu s'arica n'a fostu tientite contră nimenvi și prin urmare nici contră subsemnatului și de căd a fostu tientite apoi lu tienemul tocmai din aceasta cauza de unu omu satiarnicu și fără caracteru,

căci: nu sta fată cu cuvintele sele, său după disa romanescă ună dice și altă face. (Va urmă.)

Nr. 844.

Epit. 297.

Circularul senatului episcopal alu consistoriului română greco-orientală din Aradu.

(Prin care se normăsădă tacsele consistoriale pentru fondulu diecesanu, și cele pentru scaunele protopresbiterale.)

Sinodulu eparchiei aradane tenuțu în anul trecutu 1870, prin conclusulu de sub nr. 140, a enunciat într'altele cum ca: Tacsele pâna acum a în usu la consistorie, avându a fi preciso să fie prin senatul episcopal, pâna la regularea loru definitiva, remânu în vigoare în asemenea mesura și pentru scaunele protopresbiterale; avându a se întrebuită la protopresbiteratul pentru acoperirea speselor scaunului, după modulu și mesură ce se va stăveri acolo; ieră cele intrate la consistorie, se vor administră pre lângă contori formali episcopiei pre semă fondului generalu diecesanu.

Pentru efectuarea acestui conclusu sinodal, senatul episcopal alu consistoriului de aici, avându în vedere tacsoarile introduse din vechime cu „Rescriptul dechiaratoriu” și modificările întemplate în decurgerea temporu, apoi schimbările intrate în sistemulu administratiunei bisericescii, — prin aceasta în mod provizoriu a normisat tacsele cu-prinse în prospectul aici sub 1. alaturat.

1. Dupa aceasta normisare, stațiunile de parochu, capelanu și invetitoriu, suntu împărțite în 3 clase, săpându-se tacse obvenindă pentru fiecăreia de osebi; carea se cere la întarirea respectivelor parochi, capelani și invetitori.

2. Cându cine-va se strămută dela o stațiune la altă, are de a plăti pre lângă tacse obvenindă în punctul 1, și adausu săpăsat de sub punctul 2 alu prospectului; care adausu, la primă stremutare se da simplu; la a două duplu; la a treiă triplu; și astă mai departe.

3. Tacsele normisate se vor incassa în modu suplitoriu pentru totă casurile, căte au întrevenit dela constituirea nouului consistoriu, și respective a scaunelor protopresbiterale.

4. Clasificarea generală a stațiunilor preotiesc și invetatoresc, se va efectua de aci înainte; ieră deocamdată stațiunile, ce vinu anume sub întrebare, se vor clasifica din casu în casu.

5. În causele de controversie (procese matrimoniul) tacsele obvenindă le va anticipa partea acușătoriu; fiind apoi prin sentința forului competente, a se convinsă partea adversă la rebonificarea respective suportarea acestei tacse, și celor ce se voru mai pretinde.

6. Excepționea dela solvirea acestor tacse, numai cu privire la aceia se poate face, cari prin atestate autentice, demne de credință, voru documenta: „absolută paupertate materială”; avându forul de primă instantia, a notifică asemenei impreguri obvenindă în sentința meirorială.

7. Tacsele pentru estradarea și vidimarea unei copie, respective unei estrase protocolarii, „despre actul de complanare între părțile litigante, încheiat la scaunul protopresbiteralu, competu notariului scaunului protopresbiteralu; ieră pentru cele estrădate din archivul consistorialu, competu secretariului consistorialu.

8. Scaunele protopresbiterale, au a porău un ratiocinu exact despre percepțiunile tacelor, și despre erogationile facute din acele.

9. Stațiunile preotiesc, le clasifică concernențu scaunul protopresbiteralu, cu ocasiunea esaminarei actului de alegere a respectivelui invetitoriu; reflectându asisderea la salariile și emolumentele cu care suntu proveydute stațiunile invetatoresc.

10. Clasificarea stațiunilor invetatoresc o va enunța senatul scolariu cu ocasiunea esaminarei actului de alegere a respectivelui invetitoriu; reflectându asisderea la salariile și emolumentele cu care suntu proveydute stațiunile invetatoresc.

11. Tacsele obvenindă dela parochu și capelanu, suntu de a se solvi de locu după întarirea actului de alegere; ieră cele dela invetitori, la primirea decretului de întarire: observându-se aceasta și la casurile de strămută dela o stațiune la altă.

12. Acei preoți, capelani său învestitori nou aleși, cari din lipsa midilócelor materiali, n'ară și în stare de locu a depune lacs'a receru, se potu deobligă a solvi in rate lunare, său pâna la unu terminu acomodatu, ce li se va desige. —

13. Totu odata se pune in datorintia domnului protopresviteri : a eruf tōte casurile amintite in punctul 3, căte au intrevenit dela constituirea nouului Consistoriu, anume dela 1 Iuniu 1870 și astuzelui a esecută supletoreea incasare a lacelor obveninde dela respectivii individi ; avendu cele destinate pre sém'a fondului generalu diocesanu, a le administră aici, pre lângă specific'a consegnare ; ieră cele menite pre sém'a scaunului protopresbiteralu, a le intrebuintă acolo. —

14. In fine din partea Consistoriului metropolitanu se prelinde, că cu subternerea veri-cărăi cause de apelata, respectivă parte insinuatioră, sa depuna articipative și lacs'a de 50 fl. v. a. menita pentru scopere speselor ce se facu acolo. —

Concurrentii domni protopresviteri suntu poftiti : spre scire și acomodare, a spedă fiesce-cărui comitetu parochialu și preotmei, căte unu exemplar din acestu circulariu, adornat cu conspectul lacelor de sub intrebare ; avendu despre acesta a reportă la tempulu seu.

Datu din siedintă senatalui epitropescu, alu Consistoriului română greco-orientală din Aradu, tienuta in 22 Octobre 1871.

Din incredintarea Présantiei Sele Domnului Episcopu :

Andrei Papp, m. p.

Protosincelu, că presiedinte substitutu.

Estradatu prin referințele :

Petru Petroviciu, m. p.

Asesoru consistorialu.

Delegatiunea societăției academice rom.

Premiul Alexandru Ioanu I.

Conformu decisiunei luata de societatea academică română, in siedintă din 3 Septembrie, pentru cea mai buna traducere a opului lui Cesare ; de Belo-Civili cu anecele Belo-Alexandrinu, Africano et. Hispanensi, se publica concursulu cu program'a si conditiunile următoare :

1. Traducerea va fi într'o limba românescă curată și eleganta, canticându a se reproduce și in traducere cualitățile originalului.

Se lasa insa in vedere traducatorului a da note critice asupr'a disertatorilor lectiuni ale locurilor obscure din teestu, cum si asupr'a terminelor technique si numenilor proprii.

2. Terminul concursului, cându manuscrisele au sa vina in cancelari'a societății academice, este 15 Iuliu 1873, st. v.

Cele venite mai tardiu nu se voru luă in consideratiune.

3. Manuscrisele se cere sa fie scrise curata, legibili si de mână strina, bine legate in fascicule si paginate.

3. In fruntea manuscriptului va fi scrisa o devisa săa moto in veri-ce limba si totu de mână strina.

5. Pre lângă manuscriptu se va alătura si o scrisore inchisa in plicu, sigilata cu sigilo fără initialele autorului, adresata către societatea academică si purtându pre adres'a din afară devis'a manuscriptului scrisa ierăsi de mână strina, iera in intru numele traducatorului.

6. Manuscrisele se voru censură si judecă prin secțiunea filologică, care va propone societății academice, in siedintă plenaria, premiarea acelui a dintre operatele venite care va merită premiul destinat pentru asta lucrare.

7. Manuscrisele nepremiate se voru pastră in archivele societăției pâna ce se voru reclamă de autorii loru, ale căroru numeni remânu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru coprind nu se voru deschide.

8. Premiul desigatu pentru aceasta lucrare, din procentele fondului Alexandru Ioanu I, este de lei noi 1,200.

Presedinte, A. Treb. Laurianu

Secretarul-generalu, I. C. Massim.

Premiul Alexandru Odobescu.

Conformu cu decisiunea societăției academice române, luata in siedintă din 13 Septembrie 1871,

se publica concursu pentru cea mai buna lucrare istorica asupr'a popoarelor cari au locuit terile române de-a steng'a Dunarei mai înainte de conqist'a acestorui tieri de către imperatorele Trajanu.

A. Acesta cercețări voru si indeptate :

1. Asupr'a geografie antică a Daciei din tempii anteriori asiedamintelor române dintr'ens'a.

2. Asupr'a originei denumirilor si distincțiilor etnografice ale popoarelor cari au locuit aceste terii.

3. Asupr'a religionei, instituțiilor, legilor si gradului de civilizație ale acestor popoare, avendu-se in vedere si monumentele de ori ce natura cari s'au potutu pastră de la densele.

4. Asupr'a vestigelor ramase din limbile loru.

5. Concurrentii voru trebui sa estraga notioni pre cătu se pote mai complete din antici (Elenii si Latinii) cari au atinsu sosele subiecte, si totu-oda sa supuna la o critica comparativa plina de atenție tōte opinioanele principali emise de invetitori istorici si archeologii moderni asupr'a materialelor din programa. Printre asemenea studiu, concurrentii voru trebui sa-si formeze o opinioane critica, pre care o voru intemeia pre argumente scientifice.

6. Scrierea va avea o distribuție sistematică ; ea va fi redusa in limba română cu unu stilu correct si limpide. Textulu disertaționui va avea o intindere aproksimativa că de 200 pagini in 8° de tiparul cu litere garmondu.

Quantitatea si extensuinea notelor anexasate la teestu suntu lasate la dispozitionea autorilor.

B. Condiții.

1. Manuscrisele voru si tramise la delegația societăției academice curatul prescrise de mână strina, fără de a portă numele autorului, ci numai o devisa scrisa atâtul pre manuscrisul cătu si pre unu alaturat plicu sigilat, care va coatiene numele si adres'a autorului.

Terminul desigatu pentru admisiunea manuscriselor este pâna la 15 Iuliu anulu 1873.

2. Disertaționile voru si judecate de societatea academică, care va decerne premiul aveloi'a care va fi recunoscuta ca satisface tōte condițiunile programate.

3. Premiul care se va potea decerne in anulu 1873 va fi in suma de o mie lei noi, plusu intesele ce capitalul acesta va fi produsu pâna la epoca decernerei premiului.

4. Nepresentându-se nici unu manuscris pâna la terminul mai susu desigatu, se va prelungi concursul inca pre unu anu, adica pâna 1874, adaugându-se la premiu si interesele sumei pre alu treilea anu.

Presedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretarul, I. C. Massim.

Romania.

Despre congresul presei române in București serie "Telegrafulu" urmatorele :

Fidei angajamentului publicănum numai lucrările cele definitive ale areopagului diaristicor române.

Pâna Vineri să'a s'au votat numai patru articoli din proiectul majoritathei, căroru minoritatea le-a opusu noue articoli dintr'unu contr'a proiectu.

Proiectul majoritathei este combinatul astfelin, in cătu mână seu poi-mâne tovaresi'a se va desface, dupa modelul tuturor coalitionilor, caci nici unu articolu nu este completu si claru, ci totu numai fruse cu două intlesuri.

Contra-proiectul minoritathei, compusu din diariile "Telegrafulu", "Poporulu", "Opiniunea Publică" si "Column'a lui Traianu", plusu membrui onorifici dd. dr. V. I. Vladescu, dr. Barbu Constantinescu, N. At. Popoviciu, Tudorul P. Radulescu si B. P. Radulescu, tindu a stabili o adeverata programe a viitorului mare partitul naționalu.

Prinu articolu din contra-proiectul minoritathei, dupa cum s'a presentat in congressu, este :

Art. I. "Nationalitatea mai pre susu de tōte.

"Desvoltarea națională prin democratia.

"Naționalitatea si democratia nu admîntu opor-

Majoritatea a respinsu acestu articolu, votându pre alu seu carele sună asiă :

Ar. I. "Nationalitatea, interesele si libertățile ei, trebuie a si regol'a nôstra de condită a tuturor in tōte ramurile activității publice si private.

"Naționalitatea este complexul intregului popor român ; adeverat'a politica națională nu pote admite asuprirea unei părți din națune prin ceeala-lata.

"Pres'a va luptă dura pentru realizarea unui guvernament român de susu pâna diosu prin națione si pentru națione, intemeiatu pre adeverat'a libertate națională."

Serman'a naționalitate română este subordonată la atâtea conditioni vagi si controversate, in cănu pâna si d. Boldorul Latiescu va subscrive acestu articolu, strigându apoi cu emfază ca Muntenii asuprescă pre Moldoveni, caci ce alt'a pote însemna expresiunea : asuprirea unei părți din națune prin ceeala-lata ?

Interesele si libertățile nefindu definite si precizate, d. Ioanu Ghică va repeta vechia sea teoria, ca impămentenirea evreilor si desfintarea yamilor trebui facute in interesul si pentru libertatea României !

D. Titu-Liviu Maiorescu dicându : Nationalitatea in limitele adeveroului, sciă ca prin elasticitatea "adeveroului" pote sa ucida naționalitatea ; majoritatea congresului presei române dice : Nationalitatea in limitele intereselor si libertăților ; ceea ce in fondu nu difera !

Sa pasim mai departe.

Dupa articoului I, minoritatea au propusu următorii trei articoli :

Art. 2. Pres'a română va combate cu taria ori-ce incercare, directa seu indirecta, de a coloniza România cu elemente straine.

Art. 3. Pres'a română nu va incetă de a cere dela poterile Statului luarea urmatorelor mesuri contr'a invasiunii economice-politice a evreilor, cari, intre cele-lalte formeză in România avantgardă germanismului :

a) Poprire de a locui sub ori-ce pretestu in comune urbane ;

b) interdictiunea in comune urbane :

1. de a colporta ;
2. de a tine taverne si a negocia cu obiecte de consumație ;

c) oprirea de a exercita profesiunea de medici si de farmaciști ;

d) inlaturarea dela ori-ce întreprinderi publice ;

e) denuntarea si desfintarea tuturor convențiunilor, in poterea căroră, prin frauda si sub alte nume, evrei slăpescă in România, contra legei, proprietăți teritoriale.

f) Respingerea pre vîtoriu dela scutari'a româna a nouelor cărduri de evreime.

Art. 4. Pres'a română va loyi in tōte moduri acea propagandă franc-masonica, prin cere in forma nationalismului se negă si se sacrifică in favoarea unui utopic umanitarism, iera in fondu întrăga doctrina se reduce la funesta massima : fa-te ca iubesci tōta lumea pentru a avea dreptulu de a nu iubi nimică."

Ei bine, majoritatea a respinsu acesti trei articoli, a respinsu ori-ce alusione la franc-masoni, a respinsu ori-ce combatere a colonelor straine in genere, a respinsu ori-ce mesura categorica contr'a evreilor, si s'a marginutu a votă urmatorela pleonistica formula :

Art. II. "Germanismul amenintia pre fatia tōreile Dunarei. Pres'a va combate cu taria ori-ce incercare directa seu indirecta a colonisării tōreile cu nemții. De asemenea va luptă cu energia contra invasiunii sistematice si crescendu a jidovimel, acăsta adeverata ante-garda a germanismului. Pres'a va cere aplicarea cu rigore a legilor existente si luarea de noue eficace mesuri in interesul ordinii publice si alu moralei contr'a exploatareli ce fac jidovii in România si la care este espusa popularena nôstra mai alesu in comunele rurale."

Varietăți.

* * * C. Andrássy ministrul afacerilor externe a depusu juramentul imbracatu in uniforma de colonelu de honvedi.

* * * Principale Serbiei Milana

va luă în casatoria pre-o sora de a reginei greci, după cum se vorbesc acăstă aru și fostu și scopulu călătoriei din urma la Livadi'a.

** Conte de Chambord, un prezententu vechiu la tronul Franției, asigură pre-Pap'a într-o epistola, ca nu e departe tempul, când Franția catolică va duce în triumf pre locuititorul lui Chsu în patrimoniul Statului Petru. Până un'altă lu s'atuiesc insă pre Pap'a să parasescă România și să călăorească la Franția până ce nu se va deschide parlamentul italianu.

** Un diuarie politic rusescu se dice ca va apărea dela anul nou iacolo în Praga și încă în limb'a rusescă.

** Postale. Deschidiendu-se în 20 drumul de feru între Clusio și M. Vasiarhei a incetat plecarea carului postale la 1 ora din'a spre Clusiu și de Luni plecă numai spre Alba-Iulia și adeca la 2 ore după mijdiul noptiei și la 4 ore după amedi în sfia-care d.

** (Intre proiectele de legi), ce se voru prezenta camerei reprezentantilor Ungariei din partea ministrului de interne, se află și unu proiectu de lege privitoru la regularea fondului regescu, care, precum se aude, se va prezenta deodata cu proiectul de lege despre modificarea legii electorale.

** (În tempulu din urmă) s'a vorbit fără multă despre moralitatea germanilor. Spre acestu scopu ormai statistică nu e fără interesu : Asasinate, omoruri, otraviri, Franția, 82. Germania 377. — Ucideri de copii ne-nascuti, Franția, 54. Germania, 280. — Lovituri și răniri, Franția, 45. Germania 1,572. — Violări și atențate la pudore : Franția, 989. Germania, 2669. — Falsuri, Franția, 105. Germania, 1293. — Incendiuri, Franția, 53. Germania 809. — Talharia și furturi calificate : Franția 97. Germania 658. — Totale : Franția 1,425. Germania 7658 sapte immorali. În sfia-a acestoru cse, nu mai e necesitate de nici unu comentariu.

** (Russia se ocupă) mereu și fără activă cu dezvoltarea sistemului de căi ferate strategice. Prese unu anu tōte fortăriile din regatul Poloniei voru și unite cu Varsavia ; cetățuia acestui orasii va forma unul din unghirile patrulatere, cuprinse între Varsavia, Petersburg, Moscova și Chișinău, patrulaterul al cărui centru este Brest-Litewski. — Fabrică de arme dela Tul'a produce pre sfia-care anu 220,000 puseci după sistemul lui Kruk.

** (Statistica.) Cu privire la proporțiunea dintre numeroul scolelor poporali și a cărcimelor din imperiul rusesc, circulara septembra trecută mai prin tōte foile următoarele date statistice : în cele 38 de tienuturi ale Russiei celei mari numerulu scolelor poporali e 10,091, a cărcimelor 140,855 ; în cele 9 tienuturi polone și în Basarabia, scole poporali suntu 1,991, cărcime 38,781 ; iera în cele 3 provincie baltice se află 1,969 de scole poporali, și 6,497 de cărcime ; — prese totu, scole poporali în imperiul rusescu, de prese 60 de milioane de soflete, suntu 14,651, cărcime insă 186,133. — Va sa dica, numerulu cărcimelor în Russia e aproape de 13 ori mai mare, de cătu celu al scolelor poporali ; adeca în Russia parintescul guvern mai multu ingrijescă de setea poporului după spirituose, de cătu după spiretualia.

Credemus insă, ca nici în imperiul nostru austro-unguresc proporțiunea nu va fi multă mai favorabilă ; stată celu puinu scim din statistică, ca — în vre-o 4,000 de comunități nu se află de felu scole, nu cunoscemus insă nici o comunitate fără 1, 2, și 3 cărcime !

(O convorbire cu Imperatul Napoleonu.) Unul din corespondenții diua-riului „Times“ a avut la 22 Oct. o convorbire cu imperatul Napoleonu la Chislehurst. Reproducemus această convorbire asiă pre cum o publica fōia engleză, de șre ce ea pare interesantă în mai multe privinție. Iēta ce scrie corespondențele acelui diuaru : Imperatul dice : „Se pretinde ca bonapartistii conspire. Eu nu credu acăstă. Nu sunu de cătu partite, cari, sentindu-se în minoritate, facu recursu la asemenea midilōce pericolose. Nu conspire de cătu acel omeni, cari voiesc să impună opinionea lor. Dece a statu cine-va 23 de ani, că mine, în fruntea unei națiuni mari, și n'a fostu preocupat de cătu de ideea, de a asigură binele tineri, elu și conservă sentinu demnității sele, conștiința dreptului seu, și nu vré sa scia de intrige meschine, cari injosesc pre acei ce usză de densele. Fără iluziuni și fără descuragiare acceptu totu dela justiția poporului francez și me supunu destinului meu, și decretele provédintiei ori care aru fi. Si apoi, cându a cadiutu cine-va dintr-o poziție asiă de înaltă, primula sentinmentu ce incercă nu este acelă de a se urca iera-si la acea înaltime, ci a studiat cauzele caderei, pentru că să si pote explica conduită sea și respinge columniele, reconoscându în acelă-si tempu și gresielile sele. Privirile se indreptăza atunci mai multă spre trecutu de cătu spre viitoru, și omulu tinde mai multă la o reabilitare de cătu la restauratiune. De aci emānu și legitimă dorinția, de a recurge la publicitate, spre a respinge atacurile injuste și a corige opinionele retacite. A lumină opinionea publică prin prescrieri adverse este detori a acelor ce suntu persecutati de sorte, pre căndu ori ce încercare pre-matura de a restaură imperiul n'aru servi de cătu a impedece reacțiunea morală, care a inceputu dejă a se aretă. Amu spusu acăstă la tōte personele din Franția, cari au venită sa me viziteze. Eu nu voi, li-amu disu, nici intrigue, nici comploturi. Franția are nevoie de pace, pentru că sa se radice în urmă desastrelor sele ; mure aru fi culpa aceluia, care aru voi sa o turbure dintr'unu interesu personalu. Guvernul actualu nu este de cătu provisoriu și nu exclude pentru viitoru nici o forma de guvern ; a tinde la restornarea sea aru fi o acțiune rea, cu tōte acestea dreptulu meu remâne intactu, și pâna cându nu va fi întrebătu poporul într'unu modu regulat, nu va potă sa me impece nici o decisiune a camerei de a fi suveranul legitim al Franției. Multi ofișieri mi-au scrisu că sa me întrebă, dece a trebue sa se pună la dispoziția guvernului actualu și dece i deslegă de juramentul loru ; eu li-amu respunsu, că cestiginea fiindu pusa odată într'unu modu claru intre ordine și anarchia cea mai desastrōsa, sa nu esite a servi tineri loru, dura că eu nu i potu deslegă de juramentul loru pâna cându nu va fi alesu națiunea întręga print'nu votu directu unu guvern definitiv. Asiă dura me invelesc, precum vedi, că și barbatul lui Oratiu, în dreptula meu și în resignația mea. Tare în conștiința mea, punu frēu împaci-

entie unor și dispreliuiescu renegările și insultele celorlalți. Vedu eu șre care satisfacție, ca republică este silita a lăua represalie în contră aceloră, cari au atacatul în cursu de 23 de ani guvernul meu, și a recurge la cele mai multe măsuri, pre care le-am credut și eu indispensabile pentru menținerea ordinei ; dura fiindu ca eu nu sum omul vreunui partit, acestu sentinmentu face locu în inimă mea pentru unu altul mai puternic : dorerea, de a vedea destinele Franței lasate în voința intemplierii a furiei factiosilor, a slabitudinii celor dela potere și a cererilor implacabile ale strainului.“

Concursu.

Pentru statuina investitorescă dela Apoldu de susu se scrie concursu pâna la 20 Novembre a. c.

Emolumentele suntu 120 fl. v. a. cuartiru liberu, și lemne de incalditu pentru scola și investitoriu.

Apoldu de susu 5 Noemvrie 1871.

Comitetul parochialu
din Apoldu-mare.
2—3

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Camardinesci cu Fili'a Boiulu de josu în protopresbiteratul Iliei, statătoare din 150 familii, se scrie concursu pâna la 14 Novembre 1871, în care d. va fi și alegerea de parochu.

Emolumentele suntu :

1. Casa parochiale cu două incaperi — camara — siu — și grădină casei de 1325 orgii cuadrati parte aratore, parte fanatie.

2. Venitulu stolare indatinatul, și dela tota famili'a cete 3 ferdele cucuruzu cu ciocani.

Doritorii de a ocupă acăstă statuina, au să asternă concursele loru instruite în sensul „Statutului organicu“ la scaunul protopopescu în Ilia pâna în terminulu preștipu, Ilia 19 Octombrie 1871.

Cu intelegeră comitetul parochialu.
Ioane Orbonasiu,
(3—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocugarea statuinei investatoresci la scola gr. or. din Șesuri protopopiatului Zarandului se deschide concursu pâna în 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu : Salariu anualu de 200 fl. v. a., 4 stângini de lemne și cuartiru liberu.

Doritorii de a avea acestu postu au de adresă suplicele loru la subsemnatului in Bradu.

Bradu, 1 Novembre 1871.

In contielegere cu comitetul parochialu.
Nicolau I. Mihailianu,
protopopu.
(3—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Novembre 1871.

Metalicele 5%	58 30	Act. de creditu	310
Imprumut. nat. 5%	67 80	Argintulu	116 90
Actiile de banca	820	Galbinulu	5 88

„ALBIN'A“

Institutulu de creditu și de economii.

Terminulu pentru subscierea de actiuni la „Institutulu de creditu și de economii“ „ALBIN'A“ se prelungesc prin acăstă pâna în 30 Novembre c. n. a. c. cu acelu adaosu, ca alta prelungire nu va mai urmă la nici o intemplare.

Condițiunile rămân cele cunoscute.

Sabiu, in 14 Octobre 1871.

(3—4)

Redactoru respondatoru Nicolau Cristea

Editură și tiparulu tipografiei archidiocesane.

Comitetul fundatoriu.